Behandeling

Palliatieve sedatie

Palliatieve sedatie is het opzettelijk verlagen van het bewustzijn in de stervensfase.

Dit gebeurt met medicijnen. Afhankelijk van de dosering wordt u soezerig, slaperig of valt u in een soort diepe slaap. Meestal wordt u hier niet meer vanzelf wakker. Door de sedatie krijgt u rust, zowel lichamelijk als geestelijk. De bedoeling van diepe sedatie is dat u zonder pijn of benauwdheid kunt sterven. In deze folder leest u meer over deze behandeling.

Hoe verloopt de behandeling?

Hier vindt u alle belangrijke informatie

Wat is palliatieve sedatie?

U heeft met uw behandelend arts gesproken over palliatieve sedatie. Deze informatie is voor patiënten die nog maar kort te leven hebben. U zit in de laatste fase van uw ziekte, of u komt daar binnenkort in. Uw arts zorgt ervoor dat u zo min mogelijk last heeft van pijn, benauwdheid, verwardheid of misselijkheid. Soms helpen gewone medicijnen niet genoeg. Dan kan palliatieve sedatie een mogelijkheid zijn.

Hoe werkt palliatieve sedatie?

Het doel van palliatieve sedatie is niet perse slaap, maar bedoeld om uw klachten te verminderen en dat u zo min mogelijk lijdt. Hoe diep de sedatie is, hangt af van uw situatie. Soms blijft u nog aanspreekbaar (oppervlakkige sedatie). In andere situaties is diepe sedatie nodig.

Meestal krijgt u de medicijnen 24 uur per dag toegediend (continue sedatie). Soms krijgt u de medicijnen alleen ’s nachts of een deel van de dag (intermitterende sedatie). In de periode dat u geen medicijnen krijgt, kunt u met uw naasten praten.

De arts kiest meestal voor continue sedatie in de stervensfase (vaak minder dan een week). Andere behandelingen helpen dan vaak niet meer om het lijden draaglijk te maken. U krijgt dan dag en nacht medicijnen, tot aan uw overlijden.

Wie beslist over palliatieve sedatie?

Palliatieve sedatie is een medische behandeling. Daarom moet uw arts zich houden aan richtlijnen en moet zorgvuldig handelen. Het starten van palliatieve sedatie is een ingrijpende beslissing. Als uw situatie plotseling slechter wordt, moet de arts snel kunnen handelen.

Daarom bespreekt de arts dit bijna altijd vooraf met u en uw naasten. Zo heeft u genoeg tijd om afscheid te nemen van elkaar. Wilt u geen palliatieve sedatie? Dan mag u dat natuurlijk ook tegen uw arts zeggen.

Is palliatieve sedatie een soort euthanasie?

Palliatieve sedatie is geen euthanasie. Bij euthanasie is er sprake van levensbeëindiging op verzoek van de patiënt. Bij palliatieve sedatie gaat het om een natuurlijk overlijden.

Wat gebeurt er tijdens de behandeling?

De arts kijkt welk medicijn het beste bij u past en hoeveel u nodig heeft. Het is moeilijk om van tevoren te zeggen hoe snel een medicijn werkt. Dat verschilt per patiënt. Soms duurt het even voordat de pijn of andere klachten minder worden.

U krijgt de medicijnen via een injectie in de huid of via een infuusnaaldje in de huid. Het infuusnaaldje kan ook worden aangesloten op een pompje. Dat pompje geeft steeds de juiste hoeveelheid medicijn.

Als dat nodig is, past de arts de dosis of het medicijn aan. De arts beoordeelt regelmatig uw situatie en overlegt met alle betrokkenen over het verloop van de sedatie.

Kunt u vanzelf wakker worden uit palliatieve sedatie?

Als uw bewustzijn sterk is verlaagt door de sedatie, voelt u geen pijn en heeft u geen last meer van klachten. U lijdt niet meer, ook niet als u soms beweegt. Heel soms wordt iemand toch (weer) wakker. Als u op dat moment geen last of klachten heeft, is dat niet erg.

Wordt u wakker en heeft u pijn of voelt u zich niet prettig? Dan past de arts de medicijnen aan. U krijgt dan andere medicijnen of een combinatie van medicijnen.

Hoe verloopt uw verzorging tijdens de palliatieve sedatie?

De arts start met palliatieve sedatie in de stervensfase. In deze fase heeft uw lichaam minder behoefte aan eten en drinken. U drinkt daarom nog maar weinig of helemaal niet meer. Het heeft dan geen zin om vocht of voeding via een infuus of sonde te geven. Het is wel belangrijk dat uw mond goed verzorgd wordt en vochtig blijft.

Om te voorkomen dat u last krijgt van een volle blaas, krijgt u meestal een blaaskatheter. De lichamelijke verzorging gaat zo veel mogelijk door, als dat kan en als u dat wilt. Zo blijft het bijvoorbeeld belangrijk dat degene die verzorgt, u regelmatig in bed draait, om doorligplekken te voorkomen.

Samenvattend

- Continue palliatieve sedatie is het verlagen van het bewustzijn in de stervensfase.
- Het doel van palliatieve sedatie is het verlichten van klachten, zoals pijn, benauwdheid of onrust.
- Palliatieve sedatie is een medische beslissing. De arts bepaalt of en wanneer dit wordt gestart.
- Palliatieve sedatie kan worden ingezet als:
    - de arts verwacht dat u binnen enkele dagen tot maximaal 2 weken overlijdt.
    - uw klachten niet op een andere manier kunnen worden verminderd.
- Palliatieve sedatie is géén euthanasie. Sedatie verkort het leven niet.

Heeft u nog vragen?

Als u nog vragen heeft, blijf daar dan niet mee rondlopen! Bespreek ze met uw arts of verpleegkundige.

Code ALG-044

Copyright 2026 Jeroen Bosch Ziekenhuis
Laatste revisie: 7 oktober 2026 - 10:02